

NOVI PODACI O SLIKARIMA MARKANTONIJU I ANDRIJI ZADRANIMA (TKO JE BIO ZADARSKI SLIKAR MARKANTONIJE DE MELDULA?)

I.

Slikar *Andrija Meldola* ili *Medola* privlačio je, a privlači još i danas razne talijanske, njemačke i naše biografe i historičare umjetnosti, koji su s više ili manje uspjeha utvrdili njegovo mjesto rođenja i porijeklo, obradili njegov život, a napose njegova djela.¹

Od svih njih ovdje će zapravo ući u obzir nekadašnji zadarski lokalni historičari V. Brunelli² i G. Praga³, koji su se detaljnije pozabavili porodicom slikara Andrije i njime samim. Iz iste porodice, iz koje je potekao Andrija, bio je i slikar *Markantonije*. U ovoj ćemo se radnji u prvom redu i mi pozabaviti porijeklom te obitelji⁴ i nekim njezinim članovima, a onda samom ličnošću slikara *Markantonija*. Još je Brunelli utvrdio da je porodica *Meldola* potekla iz glavnoga grada

¹ Vidi o tome glavnu literaturu, koju donose: A. Venturi, *Storia dell'arte italiana*, IX/IV, Milano 1929, 692, A. Urodić, *Andrija Medulić nazvan Schiavone*, Split 1934, 77, i u najnovije vrijeme K. Prijatelj, *Andrija Medulić Schiavone*, Zagreb 1952, 72—74.

² V. Brunelli, *Rivendicazioni I. Andrea Meldola, detto lo Schiavone, pittore zaratino del cinquecento*, La Rivista Dalmatica, NS a. VI, f. I, Zara 1922, 6—15.

³ G. Praga, *Della patria e del casato di Andrea Meldola*, Estratto dell'Archivio Storico per la Dalmazia, f. 50, Roma 1930, 3—16.

⁴ Kukuljevićevu sasvim proizvoljnu tvrdnju, da se ova porodica u Šibeniku hrvatski zvala Medulić i da o tom svjedoče zapisnici trogirske općine od 15. XI. 1436., gdje stoji: »... *Catarine relicte quondam domini Johannis Medulich de Sibenico militis...*« (I. Kukuljević-Sakcinski, *Slovnik umjetnikah jugoslavenskih*, Zagreb 1860, 265) svakako treba odbaciti iz ovog razloga. Naime, u notarskim spisima trogirskog arhiva, sv. LXVII, str. 72, pod 13. XI. 1436., a ne 15. XI., kako to piše Kukuljević, uistinu stoji: »... *Catarine relicte quondam domini Johannis Medulich de Spaleto...*« (Trogirski arhiv- Oporuke-XLVI-1370-1559, 195), čemu ne treba nikakav dalji komentar. Ostala pak Kukuljevićeva naglašanja o ovoj istoj porodici sama po sebi otpadaju, što se najbolje može uočiti iz ove radnje.

istoimenog kotara u pokrajini Forli⁵, a Praga je pronašao jedan dokument zadarskoga notarskog arhiva od 10. IX. 1484., gdje se govori o posjedima iste obitelji *in districtu Medule quam in Romanidola*.⁶ Sve ovo nadopunit ćemo ovdje nekim štampanim i neštampanim izvorima. Tako god. 1252. nalazimo ime... *pars Mendullorum de Imola...*⁷, što se ponavlja i god. 1278.—1280. kao i god. 1282.⁸ Zatim imamo *Imeldolam* (1280, 1282, 1292)⁹ pa *Meldula* (1282, 1283, 1430, 1463.)¹⁰, a u jednom dokumentu iz god. 1520. stoji napisano i ... *in ciuitate Meldule et eius districtu...*¹¹

Već spomenuti Praga uložio je mnogo truda da o toj porodici iznese podatke, koje je našao u spissima zadarskih notara u razdoblju od god. 1459. do 1505., zadovoljivši se tim istraživanjem i ne prelazeći taj period. Sve je to popunio i onako malobrojnim štampanim izvorima pa je onda iznio redoslijed članova istoimene porodice, koji su u Zadru obnašali vojničku službu, kao i njezino genealoško stablo.¹² Kako smo to razdoblje i mi proučili,

⁵ V. Brunelli, o. c., 9.

⁶ G. Praga, o. c., 13.

⁷ Petri Cantinelli *Chronicon Rerum Italicarum scriptores* f. 14—15, t. XXVIII, p. II, Città di Castello 1902, 7.

⁸ ... *pars Mendullorum de Imola qua morabatur Fauentie...* (1278—1279).
... *nars Mendullorum de Imola* (1280) ... *per partem Mendullorum, qui erant extra Imolam* (1280) ... *per partem Mendullorum* (1282) ... (Petri Cantinelli, o. c., RJS f. 14—15, t. XXVIII, p. II, 30, 38, 40, 41, 8).

⁹ ... *Imeldolam* (1280) ... *castrum in districtu Ferlini, quod vocatur Imeldola* (1282)... *equitaverunt Imeldolam* (1292) ... (Petri Cantinelli, o. c., RJS f. 14—15, t. XXVIII, p. II, 42, 52, 69).

¹⁰ ... *castrum comitatus Forlivij nuncupatum Meldola* ... *a dictis Mendulensisibus... contra Meldulam* (1282) ... (Annales Forolivienses, RJS f. 20, t. XXII, p. II, Città di Castello 1903, 39)... *Item castrum Meldule con omnibus aliis castris et fortificiis locis episcopatus devastavit* (1283)... (*Chronicon Parmense*, RJS f. 12—13, t. IX, p. IX, Città di Castello 1902, 45)... *per viam Meldule* (1430)... *pro Ecclesia Meldulam, oppidum nobile Malatesti domini Cesene* (1463)... (Annales Forolivienses, RJS f. 20, t. XXII, p. II, 89, 90).

¹¹ Državni arhiv u Zadru (DAZ) — Spisi zadarskog notara (SZN) presb. Petrus de Pago (1486—1529.), b. II, f. II/9, 17, 17. VII. 1520.

¹² G. Praga, o. c., 1, 4, 5, 9.

utvrdili smo, da je Praga u tome bio dosta nepotpun, pa čemo stoga pokušati da svojim podacima njegove omaške popravimo, a praznine popunimo.

Mateus ili Matheus de Meldula ili da Medola ili de Medolla ili de Meldola ili de Meldolla ili de Medula ili de Medulla i Medulanus¹³ vršio je službu komestabila¹⁴ u Zadru, gdje je već god. 1458. imao i svoju kuću; otada se na tom položaju spominje vrlo često, sve do 10. V. 1476., kada doznađemo, da je mrtav,¹⁵ a ne kako piše Brunelli, da je živ do 20. XI. 1473.,¹⁶ te onda ponavlja sadržaj isprave, kojoj stavlja datum 20. IX. 1478.¹⁷ (!), a Praga na osnovu jednog dokumenta od 11. XI. 1478. tvrdi, da je tek tada umro.¹⁸ Nadalje iz izvora doznađemo, da je Pragin »N. N.« bio upravo Matija, koga je on isključio iz svoga genealoškog stabla.¹⁹ Taj isti Matija imao je u Raveni, u blizini crkve sv. Petra, neki posjed, koji su baštinili njegovi nasljednici. Naime, Matijini sinovi bili su Vitus ili Guido²⁰ ili Vidus²¹ i Bertoldus,²² a kći mu se zvala Francesca i bila je udata za

¹³ God. 1535. i 1538. u dokumentima se spominje »Catherina relicta quondam magistri Joannis Medullini cerdonis de Jadra...« (DAZ-SZN Michaela de Zandonatis (1529—1540), b. I, f. I) 5—2. VI. 1935. — SZN Petrus de Bassano (1531—1570), h. II, f. VI, br. 25-II. 1538), a 1564. kao »Catharina relicta quondam Medullini cerdonis bosnensis...« Ibid. — SZN Nicolaus Dramileus (1539—1577.), b. IV, f. VIII, br. 63—22. X. 1564.).

¹⁴ Contestabile je zapovjednik od oko 50 vojnika (V. Brunelli, Rivendicazioni..., Rivista Dalmatica, NS. a. VI, f. I, 7) i njemu je po mišljenju Praginu pripadao naslov »messere«, kao i zajednički naziv »strenous« (G. Praga, o. c., 6).

¹⁵ DAZ-Registro delle Ducali ai Conti e Capitani di Zara (1430—1500) — 22. II., 10. VIII. 1458. — G. Praga, o. c., 4—22. II. 1459. — DAZ-Registro... — 31. VII. 1460. (a ne 30. VII. 1460., kako to piše Praga, o. c. na str. 4 (9. X. 1462.) i V. Brunelli, Un po'di luce su Andrea Meldola, pittore zaratino del cinquecento, La Dalmazia, a. II, No. 54, Zara 20. V. 1920., i DAZ-Ducali e terminazioni, II (1458—1487), 51a, 53, 59a — 29. XI. (10. XII.) 1463., 24. III., 26. IX. 1464. — DAZ-SZN presb. Nicolaus Lupouich (1446—1469), b. I, f. IV, br. 46—30. III. 1466. — SZN Johannes de Salodio (1455—1501), b. V, f. I, br. 8 — 22. VIII. 1467. — Registro... — 18. X. 1468. — G. Praga, o. c., 4—23. VI. 1469. — DAZ-SZN Simon Damiani (1440—1476), b. V, f. VI 9, 423, 423a — 6. VII. 1469. — G. Praga, o. c., 4—23. VII. 1473. — DAZ-Registro... — 27. IX. 1473. — G. Praga, o. c., 4—20. VII. 1474. — DAZ-Registro... — 26. VII. 1474. »... testamenti quondam Mathei de Meldula olim comestabilis Jadre...« (Ibid. — Arhiv nekadašnjeg samostana sv. Dominika, br. 823 — 10. V. 1476.).

¹⁶ Ovaj je datum, koji stavlja Brunelli, prema izvoru je točan (Rivendicazioni..., Rivista Dalmatica, NS. a. VI, f. I, 9).

¹⁷ V. Brunelli, Un po di luce..., La Dalmazia, a. II, No 54, Zara 20. V. 1920. U »Ducali e terminazioni« II (1458—1587) ove isprave uopće nema, pa je to sigurno ona od 20. IX. 1478, te je valjda u novinama štampana pogrešno, kao da je od 20. IX. 1478.

¹⁸ G. Praga, o. c., 4, 9, 11, 12.

¹⁹ G. Praga, o. c., 9.

Felixa de Medula.²³ U izvorima se Vitus ili Guido kao komestabil u Zadru prvi put spominje 10. V. 1478.,²⁴ a ne 17. IV. 1477., kako to iznosi Praga.²⁵ Otada Vida de Medula ili Medulla ili de Medola dalje dosta redovito susrećemo — posljednji put 17. VII. 1520.,²⁶ a ne 1496., kako to opet citira Praga. Vidi se, da je god. 1478. neko vrijeme bio komestabil u Vrani, a već 1480. opet je na svom starom mjestu u Zadru. Nadalje, u zajednici sa svojim bratom posjeduje neke zemlje u kotaru Medule i u Romanji. Budući da Vid nije imao ni žene ni sinova, posinio je god. 1491. Simona pok. ser Jeronima de Amadio, čija se porodica u prvoj polovici 15. st. iz Venecije doseštala u Zadar.²⁷ God. 1052. Vito i Simon de Medula²⁸ spominju se ne samo kao komestabili i stanovnici u Zadru, već i u Vrani.²⁹ Vidov brat Bertoldus de Medula ili de Meldula, također komestabil u Zadru, javlja se doduše u izvorima prvi put 21. I. 1484., kako to spominje i Praga, ali posljednji put ne god. 1496.,³⁰ jer je živ čak i 21. X. 1499., a tek za 1. V. 1520. doznađemo da je već mrtav.³¹ Njegova supruga Samaritana bila je sestra komestabila Vicentiusa dela Porta de custodia porte terre firme ciuitatis Jadre; ona je 6. X. 1499., još za života svoga muža, sastavila oporuku.³² Ova je Bertoldova udovica pače god. 1520 od skrbnikâ svoje diece dobila dopuštenje, da slobodno može raspolagati dobrima svog muža u gradu Melduli i u njegovu kotaru. Djeca iz ovoga

²⁰ DAZ-SZN - Johannes de Salodio, b. II, f. II/3 — 27. II. 1478.

²¹ G. Praga, o. c., 14, 15—18. IV. 1491.

²² DAZ-SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II/9, 17—17. VII. 1520.

²³ G. Praga, o. c., 4.

²⁴ DAZ-Arhiv nekadašnjeg samostana sv. Dominika, br. 823 — 10. V. 1476.

²⁵ G. Praga, o. c., 4.

²⁶ G. Praga, o. c., 4—2. II. 1478. — DAZ-SZN Johannes de Salodio, b. II, f. II/3 — 27. II. 1478. — G. Praga, o. c., 4, 5, 12, 13 — 26. VIII. 1478., 21. III., 25. VI., 4. IX. 1480.. 10. IX. 1484. — DAZ-SZN Antonius Barba (1488—1509.), b. I, f. I—10. VIII. 1490. — G. Praga, o. c., 5, 14, 15—18. IV. 1491. — DAZ-SZN Johannes de Salodio, b. III/11—9. VIII. 1491. — SZN Antonius Barba. b. I. f. I, 36 — 1. II. 1493. — G. Praga, o. c., 5—8. V. 1496. — DAT-SZN Jacobus de Medici (1495—1500), b. I, f. I—3. IX. 1946. — SZN Matheus Sonzonius (1492—1530), b. I. f. I — 16. III. 1497. — SZN Antonius de Zandonatis (1491—1535), b. I. f. I/1 — 1. IV. 1502. — SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II/9, 17 — 17. II. 1520.

²⁷ G. Praga, o. c., 5, 4, 5, 13—15, 10.

²⁸ Ovaj nema nikakve veze sa njegovim posinkom Simonom pok. Jeronima de Amadio.

²⁹ DAZ-SZN Antonius de Zandonatis, b. I, f. I/1—1. IV. 1502.

³⁰ G. Praga, o. c., 5, 13, 15.

³¹ DAZ-SZN Matheus Sonzonius, b. IX, f. IX, br. 95 — 21. X. 1499. — b. II, f. II — 1. V. 1502.

³² Ibid. — SZN Simon Corenichius (1509—1536). b. I, f. I/11. — 13. III. 1519. — SZN Antonius Barba, b. IV, f. IV, br. 85/1 — 6. X. 1499. (oporuka).

braka bila su Bertold i Lucatia, koja se udala za Dominika de Cretino, pisara paškog kneza, a njihovi skrbnici bili su Vincetius »Venetus«, t. j. Samaritanin brat i Simon de Meldula, kapral u Zadru.³³

Iz istoga mesta »de Medula« ili »de Medulla« ili »de Meldula« jesu i komestabili Felix i Andriolus, koji su bili izvršioci oporuke pok. Matije de Meldula.³⁴ Premda Praga pretpostavlja, da su ovi od druge porodice,³⁵ mi smatramo, da se on i tu ponešto prevario, jer su svi ti ipak u nekoj međusobnoj vezi. Naime, i sam je Felix u prvom redu suprug Franceske, kćeri pok. Matije,³⁶ pa je stoga razumljivo, da je upravo i on bio određen za izvršioca navedene oporuke. Dakle, već je tu postojala rodbinska veza između obje porodice. A sada još nešto. Praga iznosi, da se Felix de Medula prvi put javlja tek 24. VIII. 1480.³⁷ No, on se u izvorima nalazi još 10. V. 1476.,³⁸ a umro je nesrećnim slučajem u Vrani god. 1482.³⁹

Andriolus ili Andreollus de Medula ili de Medulla ili de Meldula spominje se nešto prije nego Felix,⁴⁰ a ne — prema Pragi — tek god. 1479.⁴¹ Svakako, i on je povezan s porodicom Matije de Medula, jer je uz Felixa određen za izvršioca njegove oporuke.⁴² Andriolus je služio najprije kao komestabil u Zadru,⁴³ onda u Novigradu, pa opet u Zadru. Supruga mu se zvala Urša. O istom pak Andriolusu imamo vijesti ne samo do god. 1485.,⁴⁴ već znamo, da je živ još i 10. V. 1493., a pored toga, da je u Zadru, u blizini arsenala, od mletačkog patricija Francisca Maurocena kupio kuću.⁴⁵ Sin Andriola i Urše bio je zadarski komestabil Sebastianus a Medulla ili de Medulla ili de Meldulla ili de Meldula ili de Medula, koji se u dokumentima prvi put javlja već 14. I. 1498., a

³³ Ibid. — SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II'9, 17 — 17. VII. 1520.

³⁴ Ibid. — Arhiv nekadašnjeg samostana sv. Dominika, br. 823 — 10. V. 1476.

³⁵ G. Praga, o. c., 9.

³⁶ G. Praga, o. c., 9, 13.

³⁷ DAZ-SZN Petrus de Dragomo (1470—1486), b. I, f. I/12. — 24. VIII. 1480., i G. Praga, o. c., 5.

³⁸ DAZ — Arhiv nekadašnjeg samostana sv. Dominika, br. 823 — 10. V. 1476.

³⁹ G. Praga, o. c., 9, 13.

⁴⁰ DAZ-SZN Gregorius de Bosco (1465—1497), b. II, f. II/3 — 4. I. 1476. (kopija).

⁴¹ G. Praga, o. c., 4, 9.

⁴² DAZ — Arhiv nekadašnjeg samostana sv. Dominika, br. 823 — 10. V. 1476.

⁴³ Ibid. — SZN Gregorius de Bosco, b. II, f. II/3 — 4. I. 1476. (kopija).

⁴⁴ G. Praga, o. c., 4 (1479), 5 (19. I. 1485.).

⁴⁵ DAZ-SZN Johannes de Salodio, b. III, f. III (6 — 6. III. 1487. — SZN Antonius Barba, b. II, f. I — 10. VIII. 1490. — SZN Antonius Cisirellis de Placentia (1477—1493), b. I, f. I/1. — 8. II. 1492. — SZN Antonius Barba, b. I, f. I, 24a — 15. II. 1492. — b. I, f. I, 31 — 10. V. 1493.

onda dalje.⁴⁶ Dakle, ne tek 1505., kako to tvrdi Praga.⁴⁷ Još 1493. Sebastianus je za sebe i za brata Simona u Kalima (otček Ugljan) od tamošnjeg stanovnika Matije Mašića na dražbi kupio zemlju,⁴⁸ koju je god. 1513. unajmio zadarskom plemiću de Nassiju.⁴⁹ God. 1505. zajedno sa svojim već spomenutim bratom Simonom i majkom Uršom daje svoju sestraru Elizabethu za suprugu ninskog plemiću Ivanu Zoraniću.⁵⁰ Po Brunelliju⁵¹ i Pragi taj se spominje još god. 1522.⁵² Sebastianus je ostavio oporuku, po kojoj su njegove posjede baštini brat mu Simon i sestra Magdalena, udata za komestabila Johanna a Laca.⁵³

Pored već imenovanih i međusobno kako-tako povezanih osoba, u izvorima nailazimo i na ime Stephanus de Medula, koji je god. 1484. bio kapral u zadarskog komestabila Bertolda.⁵⁴ God. 1506. prvi se i posljednji put u tri prilike spominje tada već pokojni Petrus de Medulla, plaćenik,⁵⁵ t. j. kapral, koji je bio oženjen nekom Katarinom. S njom je u blizini Vrane imao neki posjed. Taj je ona prodala,⁵⁶ pošto je prije toga u Zadru od plemića Detrica kupila kuću u uličici (*calisella*) sv. Vita.⁵⁷ Petar i Katarina imali su sina Grgura i kćer Stošiju. Ta je bila udata za Grgura pok. Stjepana, čizmara (*cerdonis*) u Vrani, koji je od Stošijina brata ne samo dobio miraz,⁵⁸ već je poslije toga od svoje punice Katarine kupio i neku zemlju u mjestu zvanom »Sadić«, u blizini navedene tvrđave.⁵⁹

⁴⁶ Ibid. — SZN Antonius Barba, b. II, 16a — 14. I. 1498. — S. Gunjača, *Repertorium actuum domini Antonii de Zandonatis olim publici et iurati notarii Jadre, Starine 42*, Zagreb 1949, 306 — 16. X. 1503. — SZN Antonius de Zandonatis, b. I, f. I/1 — 4. V. 1505. — SZN Marcantonius de Bassano (1503—1509), b. I, f. I — 6. II. 1506. — SZN Antonius de Zandonatis, b. II, f. II/2 — 5. VI. 1516. — SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II — 14. IV. 1518., 14. VI. 1519. — SZN Matheus Sonzonius, b. III, f. III — 18. IV. 1520.

⁴⁷ G. Praga, o. c., 15, 16.

⁴⁸ DAZ-SZN Antonius Barba, b. II, f. II, 16a — 14. I. 1498.

⁴⁹ V. Brunelli, *Un pò di luce... La Dalmazia*, a. II, No. 62. Zara, 10. VI. 1920. — Isti, *Rivendizioni...* Rivista Dalmatica, NS, a. VI, f. I, 9 — 14. III. 1522.

⁵⁰ G. Praga, o. c., 15, 16.

⁵¹ »...Sebastiano da Medula...« (V. Brunelli, *Rivendizioni...* Rivista Dalmatica, NS, a. VI, f. I, 9 — 14. III. 1522).

⁵² G. Praga, o. c., 15, 16, 9.

⁵³ DAZ-SZN Daniel Cavalca (1551—1559), b. I, f. II/2, 37a, 38 — 14. XII. 1560.

⁵⁴ G. Praga, o. c., 5 — 21. I. 1484.

⁵⁵ DAZ-SZN Marcantonius de Bassano, b. I, f. I — 6. II. 1506.

⁵⁶ Ibid. — SZN Antonius de Zandonatis,

b. I, f. I/1 — 30. XI. 1506.

⁵⁷ Ibid. — SZN Johannes de Monteferrato (1501—1509), b. I, f. II — 5. III. 1506.

⁵⁸ Ibid. — SZN Marcantonius de Bassano, b. I, f. I — 6. II. 1506.

⁵⁹ Ibid. — SZN Antonius de Zandonatis, b. I, f. I/1 — 30. XI. 1506.

II.

Iz dosadašnjega našeg razlaganja vidimo, da se u dokumentima javljaju *tri Simona de Medulla*. Jedan je posinak Vitov, drugi je sin Andriola de Medulla,⁶⁰ a treći je onaj kapral iz god. 1520., skrbnik Bertoldove djece⁶¹ Medutim Praga, koji je znao samo za prvu dvojicu, taj je problem — po svom uvjerenju — riješio smjelo tako, što je kao nepogrešivo pravilo uzeo, da treba ispitati, ne pojavljuje li se djedovo ime kod unuka. I uistinu, on je zaključio, da Andrija »Meldola« nosi ime svoga djeda »Andriola«, te je prema tome i sin Simona, koji je najprije god. 1501. bio komestabil u Nadinu, zatim je, piše dalje Praga, čini se, bio odsutan iz Zadra (1505), a god. 1527. ponovo se spominje u nekom statističkom izvještaju.⁶² Pa i u oporuci iz god. 1563., koju je slikar Andrija sam napisao, on sebe zove »Andrea pittor fiol del condam miser Simon Meldola« i »ser Andreas Meldola de Hiadra pictor«,⁶³ a u jednom drugom dokumentu, od 22. V. 1563., pored ostalih venecijanskih slikara stoji i »D. Andreas Sclabonus dictus Medola q. Simonis«.⁶⁴ Da bi se stvar još više komplikirala, u jednom spisu zadarskoga notarskog arhiva iz god. 1515. nalazimo napisano i ovo: »... et Marrcho Antonio filio ser Simonis de Medulla, habitatoris Jadre...«⁶⁵ No, prije nego o svemu tome stvorimo ikakav zaključak, najbolje ćemo učiniti, da navedemo redom, kada se i kako se u dokumentima javlja taj Simon. Kako smo već kazali, ovo se ime prvi put spominje u spisima Državnog arhiva u Zadru 18. IV. 1491. i tu se zove »Simon condam ser Jeronimi de Amadio...«⁶⁶ God. 1493. stoji »... strenui Simonis de Meldulla comestabili fratri...«⁶⁷...⁶⁸ God. 1501. stoji u Sanuda »... Simon da Meldola Contestabele in Nadino...«⁶⁹ God. 1502. javlja se uz Vita de Medula »nec non Simon de Medula comestabiles, habitatores Jadre ac in castro Aurane«.⁷⁰ God. 1505. pak uz Seba-

stijana stoji i ime njegova brata »ser Simone...«⁷¹ a 1515. zabilježeno je »ser Simonis de Medula, habitatoris Jadre...«⁷² God. 1520. nailazimo na »dominus Simon de Meldula, caporalis Jadre...«⁷³, a 1527. na »Miser Simone da Medola«.⁷⁴ God. 1536. spominje se »egregius vir dominus Simon de Medula, ciuis et habitator Jadre...«⁷⁵, 1549. »... domino Simone Meldula, ciue...«⁷⁶), 1552. »domino Simone de Medula, ciue...«⁷⁷ i konačno 1560. »dominus Simon de Meldula, ciuis et habitator Jadre...«⁷⁸ ili »... q. domini Simonis...«⁷⁹

Iz svega ovoga možemo zaključiti, da se onaj Vitov posinak Simon de Amadio osim god. 1491. u dokumentima nigdje i nikad više ne spominje. Stoga svakako ne dolazi u obzir kao otac slikara Andrije Medola ili Meldola i Markantonija de Medulla ili de Meldula. Prema tome, preostaje nam samo Simon, sin Andriolov, a brat Sebastijana, Elizabete Zoranić i Magdalene a Lacu. Simon je već god. 1498. bio komestabil pa za njega i za sebe njegov brat Sebastian kupuje u Kalima neku zemlju.⁸⁰ God. 1501. on je komestabil u Nadinu, gdje jedva cdržava disciplinu među vojnicima, koji su ostali bez živežnih namirnica,⁸¹ a 1502. vrši s Vitom de Medula službu s istim činom ne samo u Zadru nego i u Vrani.⁸² Od god. 1515. dalje kao miran građanin Zadra⁸³ stanuje u predjelu crkve sv. Stjepana,⁸⁴ t. j. u citadeli.⁸⁵ Zatim je na osnovu već spomenute oporuke svoga brata Sebastijana, koja je objavljena 17. II. 1526., dobio jedan dio

⁷¹ G. Praga, o. c., 15 — 21. X. 1505.

⁷² DAZ-SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II/1 — 7. X. 1515.

⁷³ Ibid.-SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II/9 — 17. VII. 1520.

⁷⁴ S. Ljubić, Commissiones et relationes venetae I, MSHSM VI, Zagrabiae 1876, 206. Za taj podatak Brunelli sasvim krivo citira Ljubića (V. Brunelli, Rivendicazioni..., Rivista Dalmatica, NS, a. VI, f. I, 9, bilj. 3), a u tom ga slijedi Praga (G. Praga, o. c., 9, 10.), što dokazuje, da on uopće nije vido Ljubića, već je to jednostavno na vjeru uzeo od Brunellija.

⁷⁵ DAZ-SZN Petrus de Bassano, b. I, f. I — 28. IX. 1536.

⁷⁶ Ibid.-SZN Franciscus Thomasius (1548—1561), b. I, f. I) 1, 15 — 3. III. 1549.

⁷⁷ Ibid.-SZN Johannes a Morea (1545—1570), b. I, f. I/4, 33a — 27. III. 1552.

⁷⁸ Ibid.-SZN Simon Budineus (1556—1598), b. I, I/5, 267 — 26. IX. 1560. (oporuka).

⁷⁹ Ibid.-SZN Daniel Cavalca, b. I, f. II/2, 37a, 38 — 14. XII. 1560.

⁸⁰ Ibid. — SZN presb. Petrus de Pago, b. — 14. I. 1498.

⁸¹ Rapporti..., Arkiv... VI, 166.

⁸² DAZ-SZN Antonius de Zandonatis, b. I, f. I/1 — 1. IV. 1502.

⁸³ G. Praga, o. c., 15, 16-DAZ-SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II/2 — 7. X. 1515.

⁸⁴ Danas crkva sv. Šime (C. F. Bianchi, Zara cristiana, I, Zara 1877, 334).

⁸⁵ S. Ljubić, o. c., I, MSKSM, VI, 206.

⁶⁰ G. Praga, o. c., 14, 15.

⁶¹ DAZ-SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II/9 — 17. VII. 1520.

⁶² G. Praga, o. c., 10.

⁶³ A. Schneider, Kad se rodio, a kad je umro Andrija Medulić (Schiavone)?, Zagreb 1908, 15.

⁶⁴ A. Venturi, o. c., IX/IV, 692. Prijatelj iznosi »dictus Meldula« (o. c., 10.).

⁶⁵ DAZ-SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II/2 — 7. X. 1515.

⁶⁶ G. Praga, o. c., 14.

⁶⁷ T. j. Sebastijana.

⁶⁸ DAZ-SZN Antonius Barba, b. II, f. II, 16a — 14. I. 1948.

⁶⁹ Rapporti della repubblica Veneta coi Slavi Meridionali di Marino Sanudo, Arkiv za povjestnicu jugoslavensku, VI, Mleci 1863, 166 — 7. I. 1501.

⁷⁰ DAZ-SZN Antonius de Zandonatis, b. I, f. I/1 — 1. IV. 1502.

njegova imanja. Međutim je uspio da se 23. VI. 1527. sa svojom sestrom Magdalenom i njezinim suprugom Johannesom a Lacu pismeno nagodi, te su mu i onaj drugi dio imanja prepustili na doživotno uživanje.⁸⁶ God. 1536. Simon daje svom kmetu Jeronimu Kožuloviću (Chosulovich) iz Kukljice (otok Ugljan) na obradbu uz izvjesne uvjete neku svoju zemlju u Banju (otok Pašman).⁸⁷ God. 1549. i 1552. spominje se kao svjedok u notarskim spisima,⁸⁸ a 26. IX. 1560. stavlja u svojoj kući, već slaba zdravlja i u dubokoj starosti, pred notarom Šimom Budinićem spis, u kojem svoga sina Markantonija⁸⁹ imenuje za svog opunomoćenika,⁹⁰ a 14. XII. iste godine već doznajemo, da je mrtav.⁹¹

Ako je dakle točna Pragina konstatacija s obzirom na Andriju i njegova oca, onda je svakako i Markantonije sin ovoga Simona de Meldula. Ovoj dvojici mi bismo dodali još jednoga im brata, koji je dobio očevo ime, a to je onaj Simon de Meldulla, kapral u Zadru, koji je god. 1520. određen za skrbnika djece pokojnog Bertolda de Medula.⁹² Naime, taj je te godine vršio nižu vojničku službu u Zadru, pa prema tome onaj naprijed spomenuti Simon, koji je već prije 22 godine bio komestabil, t. j. viši vojni časnik, sada nikako nije mogao spasti na kapralski čin. Još nešto. Otac ove trojice imao je i sestraru Magdalenu, za koju se već god. 1560. spominje da je mrtva.⁹³ A njezin je muž bio zadarski građanin i komestabil Johannes a Lacu, za kojega god. 1557. doznajemo da je mrtav. Naime, te iste godine Magdalena pravi oporuku, u kojoj je svoga sina Georgija imenovala za univerzalnog baštinika. Iz ovoga braka potekle su njezine tada već udate kćeri Urša i Elizabeta.⁹⁴ Istoga Georgiusa a Lacu,

kojega u svojci punomoći Simon de Meldula također citira kao baštinika svoje pokojne sestre,⁹⁵ nalazimo i među svjedocima u jednoj ispravi iz god. 1562.⁹⁶

III.

A sada na kraju pogledajmo, što na osnovu dokumenta zapravo znamo o Markantoniju de Meldulla ili de Meldulla.

Slikar Markantonije ili Marko Antonije prvi se put u izvorima javlja god. 1515. kao sin ser Simonis de Medulla, stanovnika Zadra, i rođak Ivana Zoranica,⁹⁷ oca pjesnika Petra. On je zajedno sa svojom ženom i ocem do njegove smrti, kako se to očito razabira iz izvora, stanovao u kući porodice de Meldula u susjedstvu crkve sv. Stjepana.⁹⁸ Dakle, već iz ovoga vidimo, da je ovaj trojici braće otac bio Simon, brat Sebastijana, Elizabete i Magdalene, a sin Andriola de Medula. Samo, Markantonije se u spisima slikarom ne zove već tada, nego tek god. 1547.⁹⁹ God. 1554. kupuje isti slikar od magistra Stjepana de Radinis, pokojnog Georgija a Cistern's, neku zemlju s onu strane Rječine¹⁰⁰ (*ultra Flumariam*),¹⁰¹ o kojoj se u spisima ponovo govori god. 1555.,¹⁰² 1557.,¹⁰³ pa 1561. i 1562.¹⁰⁴ Pored te zemlje imao je posjed i u Privlaci.¹⁰⁵ Iste godine (1560) Markantonije de Meldula svjedoči pri nekom ugovoru kod notara Šime Budinića.¹⁰⁶ Pred istim notarom, u kući de Meldula, otac ga te godine imenuje za svoga opunomoćenika da uredi različite sporove, a napose s

⁸⁶ DAZ-SZN Daniel Cavalca, b. I, f. II/2, 37a, 38 — 14. XII. 1560.

⁸⁷ Ibid. — SZN Petrus de Bassano, b. I, f. I — 28. IX. 1536.

⁸⁸ Ibid. — SZN Franciscus Thomasius, b. I, f. I/1 — 3. III. 1549. — SZN Johannes a Morea, b. I, f. I/4, 33a — 27. III. 1552.

⁸⁹ Time otpadaju i Mihičićeva nagadjanja o djeci Simona Meldole i uporedo s time njegove ostale hipoteze (A. V. Mihičić, Andrija Medulić-Schiavone, Nova Evropa, XXV, Zagreb 1932, 643—645), kao i Uvodićeve tvrdnje, koji ga u tome slijedi o. c., 11—14).

⁹⁰ DAZ-SZN Simon Budimeus, b. I, f. I/5, 267 — 26. IX. 1560.

⁹¹ Ibid. — SZN Daniel Cavalca, b. I, f. II/2, 37a, 38 — 14. XII. 1560.

⁹² Ibid. — SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II 9 — 17. VII. 1520.

⁹³ Ibid. — SZN Simon Budimeus, b. I, f. I/5, 267 — 26. IX. 1560.

⁹⁴ Ibid. — SZN Franciscus Thomasius, b. I, f. IV/65 — 30. XI. 1557.

⁹⁵ Ibid. — SZN Simon Budimeus, b. I, f. I/5, 267 — 26. IX. 1560.

⁹⁶ Ibid. — SZN Simon Budimeus, b. I, f. I/6, 374a — 4. VI. 1562.

⁹⁷ »... domino Joanne Zoranich cognato illorum de Medulla ... presentibus ... Marcho Antonio filio ser Simonis de Medulla ... habitatoribus Jadre, testibus vocatis et rotatis...« (Ibid. — SZN presb. Petrus de Pago, b. II, f. II/2 — 7. X. 1515.).

⁹⁸ G. Praga, o. c., 16-DAZ-SZN Franciscus Thomasius, b. I, f. IV/68 — 18. VIII. 1560.

⁹⁹ »... Marci Antonio de Medula pittor...« (DAZ-Sumario de titoli de privati possessori nel territorio di Nona, VI, 236a, 239 — 9. IX. 1547. — Prijepis iz 17. st.). God. 1556. zovu ga u dokumentima i »magistro Marco Antonio de Medula pictori, habitatore Jadre«, pa »Marcus Antonium de Medula victorem« (DAZ-Spisiz zadarskog kneza Antonio Michiel (1556), 63a, 105 — 2. III. i 16. IV. 1556.).

¹⁰⁰ U blizini Zadra (ibid. — Spisi zadarske porodice de Ponte I-1952. (kopija)).

¹⁰¹ DAZ-SZN Simon Mazzarellus (1555—1589), b. II, f. IV/3 — 2. X. 1557.

¹⁰² Ibid.-SZN Daniel Cavalca, b. I, f. II/3 — 2. I. 1562.

¹⁰³ Ibid.-SZN Simon Mazzarellus, b. II, f. IV/3 — 2. X. 1557.

¹⁰⁴ Ibid. — SZN Daniel Cavalca, b. I, f. II/3 — 2. I. 1562.

¹⁰⁵ Ibid. — Sumario... VI, 236 — 24. III. 1560. — Prepis iz 17. stoljeća.

¹⁰⁶ »... Marco de Meldulla pictore...« (Ibid. — SZN Simon Budimeus, b. I, f. I/3, 138a — 11. VII. 1560.).

Georgiom a Lacu, baštinikom već navedene Magdalene.¹⁰⁷ Kada je Simon umro, mlađi je Georgius a Lacu prema pismenoj nagodbi zatražio majčin dio, koji mu je pripadao. Da ne bi došlo do spora oko te ostavštine, Markantonije se kao očevo opunočenik 14. XII. 1560. sa svojim rođakom mirno nagodio. Tako mu je u prvom redu prepustio pravo na dio kuće i zemlje u blizini sv. Marcele (*propugnaculis sancte Marcelle*) pa cijeli posjed s kućom u Banju. A Georgius a Lacu se obavezao da će, pored ostalog, neku svetu novaca dati Matiji, nekadašnjoj služavci pokojnog Simona de Meldula.¹⁰⁸ Dvije godine kasnije isti je slikar Marku iz Venecije (*de Venetiis*), topniku u zadarskoj tvrđavi, prodao kod Rječine neku zemlju, koju je on bio otkupio od već spomenutog Stjepana de Radinis.¹⁰⁹ Poslije toga u spisima zadarskoga notarskog arhiva ne nalazimo više spomena Markantoniju de Meldula.

Supruga Markantonijeva zvala se Katarina i bila je kćerka ser Antonija Mirkovića iz Nina; ona je 18. VIII. 1560., još za života svoga muža, u njegovoj kući sastavila oporuku. U toj oporuci ona je svoga supruga imenovala za univerzalnog baštinika imetka, koji je on mogao samo doživotno uživati. Poslije njegove smrti polovica je imala pripasti Katarininu bratu Pavlu, a polovica kćerima pokojnoga joj drugog brata Zanchija.¹¹⁰

A sada još ova pitanja: kada je približno rođen taj slikar, kako je dugo živio i kada je otprilike umro? Na ovo možemo samo približno odgovoriti. Naime, kada se on god. 1515. prvi put javlja kao svjedok u notarskoj isvoravi, onda je morao imati najmanje dvadeset godina. Prema tome, bio je rođen najranije oko god. 1495., a svakako najkasnije prije kraja 15. st. Prema tome bi god. 1562., kada se posljednji put spominje, imao nešto ispod ili iznad 67 godina, što nikako nije bila velika starost.

Kad je taj slikar umro, teško je odgovoriti. No svakako možemo pretpostaviti, da nije nadživio svoga brata Andriju.

IV.

Premda je Brunelli odlučno ustvrdio, da novi dokumenti mogu samo popuniti one vijesti, koje je on sabrao iz javnih arhiva, ali da ih ne mogu izmijeniti,¹¹¹ vidimo, da se u tome prevario.

¹⁰⁷ Ibid. — SZN Simon Budineus, b. I, f. I/5, 267a — 26. IX. 1560.

¹⁰⁸ Ibid. — SZN Daniel Cavalca, b. I, f. II/2, 37a, 38 — 14. XII. 1560.

¹⁰⁹ Ibid. — SZN Daniel Cavalca, b. I, f. II/3, — 2. I. 1562.

¹¹⁰ Ibid. — Sumario... VI, 236a, 239 — 9. IX. 1547. — Prijepis iz 17. st. — SZN Franciscus Thomasius, b. I, f. IV/68 — 18. VIII. 1560.

¹¹¹ Brunelli, Un po'di luce..., La Dalmazia, a. II, No. 63, Zara, 12. VI. 1920.

Stoga ćemo pokušati da na osnovu svega ovoga još nešto kažemo o Andriji Meldoli i o njegovu bratu Markantoniju. Andrija je svakako iz Zadra otišao vrlo rano,¹¹² jer se nigdje ni u jednom tamоšnjem dokumentu ne spominje,¹¹³ dok se ostali članovi s pridjevkom »de Medula«, »de Meldula« ili »de Medola« spominju više puta. Nagadaњe Schneiderovo, da se rodio »1503 (?) u Zadru«,¹¹⁴ Brunellijev »verso 1500 a Zara«,¹¹⁵ pa Prijateljevo (iako se on ispočetka koleba, gdje se Andrija rodio, ipak podržava pretoostavku, da bi to mogao biti Nadin, mjesto službovanja oca mu Simona) »oko god. 1500. ili točnije god. 1503.« i »vjerojatno oko god. 1503.«¹¹⁶, mi bismo bacili čak na kraj 15. st. Svakako, kada je umro (1563),¹¹⁷ mogao je imati i iznad 60 pa čak i 70 godina, što u to doba nije bilo ništa neobično, jer su svi njegovi suvremenici, slikari u Veneciji, pa Tizian (r. 1477. — u. 1576.), Tintoretto (r. 1518. — u. 1594.) i Veronese (r. 1528. — u. 1588.) također dosta dugo živjeli. Da nije bilo njegove iznenadne bolesti,¹¹⁸ možda bi i on doživio još dublju starost.

Što Brunelli drži, da Andrija nije bio siromah i da je bio posljednji član svoje kuće, to je očito točno, ali zato nema pravo, kad misli, da je u njega bio sabran sav imetak te porodice.¹¹⁹ Po lično sastavljenoj oporuci Andrija je svoju suprugu Marinu de Ricis imenovao za jedinu svoju baštinicu.¹²⁰ Kada se ona po drugi put udala za Kamila Bonaldija,¹²¹ spominje u oporuci od 22. V. 1569.¹²² »sua sua imanja i mjesta u

¹¹² Brunelli kaže, da je u Veneciju otišao u 20. godini. (o. c., La Dalmazia, a. II, No. 63, Zara, 12. VI. 1920), a Prijatelj napisuje piše, da to »me znamo«, a odmah zatim iznosi, da je to bilo »jamačno negdje oko god. 1530., kad je bio čovjek tridesetih godina« (o. c., 9).

¹¹³ Brunelli piše, da nema čak ni vijesti o njegovu povratku u Dalmaciju s namjerom da ondje sliku (Rivendicazioni..., Rivista Dalmatica, NS, a. VI, f. I, 14), s čime bi se i mi potpuno složili.

¹¹⁴ A. Schneider, o. c., 6, 7, 20—24.

¹¹⁵ V. Brunelli, Un po'di luce..., La Dalmazia, a. II, No 63, Zara, 12. VI. 1920.

¹¹⁶ K. Prijatelj, o. c., 7, 5, 6.

¹¹⁷ Brunelli iznosi, da je u jednoj rukopisnoj zbirci zadarske povijesti iz 18. st., koja se čuvala u kući Filipi u Zadru, među stotinu besmislica našao, da se priča, kako je Mel'cola stanovao u Zadru u susjedstvu crkve sv. Spasitelja; Brunelli to, naravno, u svemu pobija. (V. Brunelli, Un po'di luce..., La Dalmazia, a. II, No 62, Zara, 10. VI. 1920.)

¹¹⁸ A. Schneider, o. c., 16, 18.

¹¹⁹ V. Brunelli, Un po'di luce..., La Dalmazia, a. II, No 62, Zara, 10. VI. 1920. — Isti, Rivendicazioni..., Rivista Dalmatica, NS, a. VI, f. I, 12, 15.

¹²⁰ A. Schneider, o. c., 15.

¹²¹ Jedan je član te porodice kao svjedok prisustvovao otvaranju oporuke slikara Andrije (A. Schneider, o. c., 16).

¹²² Ovu je oporuku prepisao Brunelli u Arhivu Frari u Veneciji (V. Brunelli, Un po'di luce..., La Dalmazia, a. II, No 54, Zara, 20. V. 1920.), i ona je, kao i onda, još i sada neizdana.

Zadru, koja joj je ostavio njezin pokojni muž Andrea Medulo« (»tutti li beni et luoghi da Zara che me ha lassato il detto quondam messer Andrea Medulo¹²³ mio Marido«).¹²⁴ Tako su, po Brunellijevu mišljenju, ovi posjedi morali biti znatni, jer su u Zadar privukli porod'cu Bonaldi, koja je zatim ušla u vijeće toga grada.¹²⁵

Još ni danas nije definitivno utvrđeno, jesu li Andrija Meldola i Andrija Schiavone jedan te isti umjetnik,¹²⁶ a isto se tako ne zna, pripadaju li njemu slike, koje mu se pripisuju, i na njima napisani inicijali.¹²⁷ Nadalje, smatramo prijeko potrebnim, da se i svi navedeni dokumenti o Andriji Meldoli ili Schiavonu, koji se nalaze u Veneciji, još jedamput pretraže i ponovo ispitaju¹²⁸ te da se točno objelodane; tek tada moći ćemo vjerojatnac dobiti ispravan sud o tome, tko je jedan, a tko drugi, pogotovu, ako sve to povežemo s onim, što još o tom problemu znamo.

¹²³ Kukuljević iznosi, da se u Vincenci spominju Antun i Sebastian Medulo, od kojih je posljednji umro g. 1587. (I. Kukuljević Sakcinski, o. c., 270).

¹²⁴ V. Brunelli, Un po'di luce..., La Dalmazia, a. II, No 54, Zara, 20. V. 1920. Isti Rivendicazioni..., Rivista Dalmatica, NS, a. VI, f. I, 12.

¹²⁵ V. Brunelli, Un po'di luce..., La Dalmazia, a. II, No 62, Zara, 10. VI. 1920.

¹²⁶ O tome v. A. Schneider, o. c., 8—12, i L. Donati, Delle stampe di Andrea Meldolla detto lo Schiavone, Archivio storico per la Dalmazia, a. III, f. 117, Roma 1927, 211—220.

¹²⁷ Heller donosi ove njegove inicijale: A. M., Andreas Schiaon f., M. A., M. A. F. i M. P. i svagdje kaže, da je to »Andreas Meldolla, genannt Schiavone« (J. Heller, Monogrammen-Lexicon, Bamberg 1831, 27, 30, 257, 258, 305). Kukuljević navodi, da se u jednom bakrorezu uz monogram »A. M.« nalazi i potpis »Andrea Meldola«. Zatim na slikama stoji »N. Andreas Schiavone«, »A. Schiaon f.« ili »Andrea Schiavon f.« ili »Andrea Schiaon f.« ili »And. Meldola.« ili A. M.«, pa »And. Meldolla.« i »A. M.« ili »M. A.« ili »A. M. F.« Taj isti monogram imao je i talijanski bakrorezac Marc Antonio Raimondi, nazvan Franzia, rođen g. 1488., a umro 1539. (J. Heller, o. c., 28), što je primjetio i Kukuljević (J. Kukuljević Sakcinski, o. c., 269), ili »M. A. F.« i (Kukuljević Sakcinski, o. c., 289, 291, 293—296). O tom i L. Donati, o. c., Archivio storico..., a. III, f. 117, 211—214. Što to znači? Po našem mišljenju trebalo bi i te inicijale još jedamput ne samo stručno i dobro pregledati i pročitati, pa po načinu slikanja, a bez ikakva utjecaja goleme stručne literature o tome, dati konačno nepristran sud. Još nešto. Držimo, da se ne bi smjelo propustiti, a da se ne utvrdi, ne pripada li koji od tih inicijala Markantoniju, Andrijinu bratu. Možda je upravo on bio autor slika u Šibeniku, Zadru i Splitu, koje Kukuljević drži za Andrijine. (I. Kukuljević Sakcinski, o. c., 279.) O tom v. V. Brunelli, Rivendicazioni..., Rivista Dalmatica, NS, a. VI, f. I, 13, 14.

¹²⁸ Brunelli navodi, da su se neki od ovih prijepisa iz mletačkog arhiva čuvali u »Paraviji« (V. Brunelli, Rivendicazioni..., Rivista Dalmatica, NS, a. VI, f. I, 10), današnjoj »Naučnoj biblioteci« u Zadru, odakle su još god. 1943. s ostalim rukopisima odneseni u Italiju.

Na kraju, slažemo se s Brunellijem, da »Meldola« (u raznim varijantama) dolazi od imena grada u Romanji, ali ne i da su članovi »de Meldola« živjeli u Zadru samo od god. 1463. do 1527.,¹²⁹ već od god. 1458. do 1562. Nadalje, ne možemo se složiti s tvrdnjom Praginom, da nitko od tih Meldola nije bio iz Dalmacije, kao ni s time, da nikomu od njih žena nije bila Zadrinka, Dalmatinca i Slavenka,¹³⁰ jer znamo, da je upravo slikar Markantonije bio oženjen Hrvaticom iz Nina, a jesu li i drugi članovi te porodice bili oženjeni Hrvaticama, nije nam poznato. Nadalje, u navedenom vremenu iz iste porodice nije u Zadru bilo samo osam muških članova, kako to iznosi Praga,¹³¹ već petnaest muških (s Vitovim posinkom Simonom), a pet ženskih.

I tako doduše nismo uspjeli, iako je Praga u to bio potpuno siguran, da u spisima zadarskih noštara 16. st. nađemo išta o rođenju, mladosti i životu slikara Andrije,¹³² ali smo zato pronašli novoga slikara, brata mu Markontonija ili Marka Antonija. Ujedno smo na osnovu arhivske građe iz 15. i 16. st. donijeli neke nove podatke o pojedinim članovima obitelji de Meldola, od kojih su neki, a napose rođeni Zadrani Andrija i Markantonije, po svom ocu bili čak i u vrlo tjesnoj rodbinskoj vezi s porodicom hrvatskog pjesnika Petra Zoranića.¹³³

Još nešto. U nas se za Andriju udomaćilo prezime Medulić,¹³⁴ koje je, kako smo naprijed dokazali, potpuno pogrešno i proizvoljno u našu načelu literaturu unio Kukuljević.

Budući da sada znamo i za njegova brata Markantonija, također slikara, koji se u dokumentima isto tako nikada ne zove »Medulić«, potrebno je zbog objektivnosti i prestiža naše nauke da ih više pod tim prezimenom ne navodimo.

Jedno je jasno. Oni su obojica rođeni u hrvatskom Zadru, gdje su bili i odgojeni. Samo, Andrija je brzo otišao u Veneciju, odakle se nikada nije vratio u domovinu, a drugi je do smrti ostao u svom rodnom mjestu.

Značajno je, da se Andrija upravo u Italiji nazivao Hrvatom (*Sclabenus*), jer nikada nije mogao zaboraviti zemlju i grad, u kome se rodio i gdje je odrastao. A Markantonije je bio oženjen Hrvaticom, plemkinjom iz Nina, odakle je potjecao i

¹²⁹ V. Brunelli, Rivendicazioni..., Rivista Dalmatica, NS, a. VI, f. I, 15.

¹³⁰ G. Praga, o. c., 8.

¹³¹ G. Praga, o. c., 9.

¹³² G. Praga, o. c., 10.

¹³³ O tom pjesniku kao o njegovu rodu piše opširno S. Antoljak, Novi podaci o hrvatskom pjesniku Petru Zoraniću, Građa JA 22, Zagreb 1952, 245—272.

¹³⁴ K. Prijatelj, o. c., 6.

Ivan Zoranić, suprug njihove tetke Elizabete-Jele, majke pjesnika Petra Zoranića.

Na temelju svega ovoga trebalo bi da jednom zauvijek prekinemo s time, da Andriju, a tako i njegova upravo novootkrivenog brata Markanto-

nija, nazivamo nametnutim im prezimenom »Medulić«, koje im ne pripada. Ne treba se bojati, da ćemo ih zbog toga izgubiti i da nakon toga ne će više pripadati nama, jer znamo sigurno, da su se i oni sami takvima osjećali i iskazivali.

GENEALOŠKO STABLO DE MEDULA (MELDULA, MELDOLA, MEDOLA) U ZADRU

I.

Mateus (u. 1476.)

Vitus (u. poslije 1520.)

kćerka N (?)

Simon
pok. Jeronima
de Amadio
posinak

Bertoldus (u. o. 1502.)
supruga: Samaritana
r. dela Porta iz
Venecije

Francisca
suprug: Felix
de Medula

Bertoldus

Lucatia
suprug: Dominicus
de Cretino, pisar
paškog kneza

II.

Andriolus
supruga: Urša

Sebastianus

Simon (u. 1560.)

Elizabeta
suprug: Ivan
Zoranić

Magdalena (u. oko 1560.)
suprug: Johannes a
Lacu, comedabilis

Marcantonio
supruga: Katarina
r. Mirković iz
Nina

Andrea (u. 1563.)
supruga: Marina
de Ricis

Simon

Petar *Jeronim*

Georgius

Elizabeta

Urša

III.

Stephanus de Medula

Petrus de Medula (u. o. 1506.)
supruga Katarina

Gregorius

Stošija
suprug: Gregorius
pok. Stjepana
čizmara i stanov-
nika Vrane

1.

Zadar, 2. X. 1557.

Zadarski slikar Markantonije de Meldula kupuje od magistra Stjepana de Radinis neku zemlju s onu stranu Rječine.

Coram domino Donato Ciuellelli honorabile judice examinatore. Cum alias sub die 23 juliij 1554. titulo emptionis magister Marcusantonius de Meldula pictor, habitator Jadre, acquisuerit a magistro Stephano de Radinis quondam magistri Georgij a Cisternis unam ogradam terreni cum capitibus uitium ueteribus et cum nonnullibus arboribus oliuariorum positam ultra Flumariam precio... libre... dictus uendor exbursauit ser Dominico Spirondello uti creditore libre 73. de quibus libre 73 dictus ser Dominicus Spirondellus predicto magistro Marcantonio fecit... In cancellaria communilitatis, presentibus Simone Sachich et Nicolae Dissi, stipendiario ad custodiam platee, testibus etc. (DAZ. — SZN Simon Mazzarellus, b. II, f. IV/3—2. X. 1557.).

2.

Zadar, 18. VIII. 1560.

Oporuka Katarine, suprufe Markantomija de Meldula.

In Christi nomine Amen. Anno ab eius Natiuitate 1560., inductione III, die uero 18 mensis augusti, temporibus serenissimi Principis et domini excellentissimi domini Hieronymi Prioli Dei gratia Venetiarum etc. ducis illustrissimi, pretureque domini Aloysii Cornelij dignissimi comitis Jadre. Coram uiro nobile Jadrense domino Antonio Rosa, honorabili exsaminatore Jadre. Cum nil sit certius morte et nil incertius hora eius ideo salubriter considerans domina Catherina filia quondam ser Antonij Mircouich de Nona et uxor ser Marcianonij de Meldula pictoris, ciuis Jadre, sana per Dei gratiam mente, sensu et intellectu et corpore infirma, nolens intestata decedere et facta sua inordinata relinquere pro hoc presens suum nuncupatum testamentum quod dicitur sine scriptis in hunc modum disposuit et ordinavit. In primis animam Altissimo comendauit, corpus quoque suum sepelire uoluit in ecclesia sancti Dominici in sepulcro suorum antequorum. Item suos commisarios et huius sui testamenti fideles executores instituit et esse uoluit ser Marcumantonium de Meldula, suum maritum, et ser Simonem Armanum, ciuem Jadre, quibus dedit omnimodam facultatum adimplendi omnia in presenti testamento contenta. Item reliquit lazareto pestiferorum Jadre lire 4 et fabrice capelle sancti Simonis Justi lire 4 et fratalee Sacramenti Sacrosancti Corporis in ecclesia metropolitana Jadre lire 4. Item reliquit domine Catherine eius nepti (!), uxori ser Hieronimi militis, unum uestem à muliere de rassia panonalia et unam pelliciam. Item omnibus autem alijs suis bonis mobilibus et immobilibus, juribus et adherentibus sibi spectantibus et pertinentibus tam dotalibus quam alijs quibuscum — que heredem instituit et nominauit ac esse uoluit supradictum ser Marcumantonium de

Meldula, maritum in uita sua tantum, cum hac tamen conditione quam post mortem supradicti sui heredis omnia sua bona, terres et possessiones, uadant et transire debeant in ser Paulum, fratrem dicte testatricis pro dimidia et pro alia dimidia in filias quondam ser Zanchi, alterius sui fratribus, scilicet illa quantitas et qualitas terrarum et possessionum, quas ipsa testatrix habuit pro hunc portione in dotem tempore... (izgorjelo) sue maritationis cum hac declaratione quam dicti heredes substituti post mortem suprascripti maritti sui primi heredes instituti, non possunt petere nec habere ab heredibus dicti sui mariti prohibuit quo estimate fuerunt dicte terre et possessionem apportat ut supra in dotem juxta consentiam instrumenti dotalis, sed solummodo habeant et simpliciter reuertantur in dictos heredes substitutos eadem uel terre et possessiones absque aliquo strepitu et figura iuditij, qui heredes substituti teneantur et sunt obligati ac illi in quos peruenient dicte terre et possessiones celebrari facere singulo die festo sancti Salvatoris omni anno in perpetuum unam missam maiorem pro anima dicte testatricis et hoc uoluit esse suum ultimum testamentum et ultimam uoluntatem quod et quamvis ualore uoluit jurre testamenti et alliis... ultime uoluntatis aliquo juris ordine premisso non obstante. Actum in forma. Actum Jadre in domo habitationis dicti uiri sui in contrata sancti Stephani, presentibus domino Gabrielle Martinengo, cantore in ecclesia metropolitana Jadre, et magistro Marco de Venetijs, bombardero in castro magno Jadre, habitis et rogatis. Franciscus Thomaseus notharius ita ordine dicte testatrice (Ibid. — SZN Franciscus Thomasius b. I, f. IV, br. 68 — 18. VIII. 1560.).

3.

Zadar, 26. IX. 1560.

Simon de Meldulla daje pismenu punomoć svom sinu Markantomiju.

Die 26. septembbris 1560.

Pro ser Simone de Meldulla
procura

Temporibus et preturae etc. Coram viro nobile Jadrense domino Francesco Gallello, honorando judice examinatore curiae Jadrae, personaliter constitutus Simon de Meldulla, ciuis, habitator Jadrae, jacens in lecto propter egritudinem et senium corporis, sanus attamen mente et intellectu, omni quo potuit de jure firmiori ac solemniori modo fecit, instituit, cicauit, solemniter ordinauit suum uerum, certum, legitimum et indubitatum procuratorem, factorem et negotiorum suorum infrascriptorum gestorem, nuntium et comissum speciale et generalem ita tamen etc. magistrum Marcum Antonium, pictorem eius filium presentem et onus procurationis acceptantem specialiter et nominativum ad componendum et concordandum omni et quocumque tempore tam in uita quam in morte eiusdem domini constituentis, omnes et quascumque differentias super quascumque et quali-

cumque re et eadem uertentes sine que uertentur inter eumdem dominum constituentem et dominum Georgium a Lacu tamquam heredem quondam dominae Magdalene, sororis dicti dominis Simonis constituentis. Et super huiusmodi differentiarum et questionum futura concordia, ac transactione rogante et rogati petendum quecumque publica documenta et instrumenta dans et concedens eidem filio suo et procuratori omnimodam et generalem potestatem, autoritatem et mandatum super et in dictis differentiis concordandis et paciscendis cum omnibus et singulis clausulis necessarijs et opportunis etiam si ille forent et de quibus essent fienda specialis mentio que mandatum exigerent magis speciale quam presentibus expressum est cum ampla et generali potestate ac facultate. Promitense (?) iam habere et habiturum perpetuo firmum, ratum et gratum, totum id et quicquid predictum filium suum et procuratorem fuerit atque concordatum in premissis seu aliquo eorum sub obligatione omnium suorum mobilium et stabilium presentium et futurorum. Actum in camera domus habitationis dicti domini constituentis in Jadra. Presentibus ibidem ser Petro Zappich et ser Joanne Britanico, ciuibus Jadrensis, testibus habitis, vocatis et specialiter rogatis. Ego Franciscus Gallellus judex examineror Jadre (Ibid. — SZN Simon Budineus b. I, f. I/5, 267, 267a—26. IX. 1560.).

4.

Zadar, 14. XII. 1560.

Nagodba između Markantonija de Meldula i njegova rođaka Georgiusa a Lacu zbog ostavštine njegove majke Magdalene, sestre Simona de Meldula.

Cessio pro domino Georgio a Lacu cum remissione et quietatione pro magistro Marco Antonio de Meldula pictore uti procuratore quondam domini Simonis eius patris per viam compositionis ad inuicem factae.

Die XIII. mensis decembris 1560. indictione 3^a.

Temporibus et preturae etc. Coram nobile Jadrense domino Donato Ciualello, honorabile judice examinatore curiae Jadrae. Quum per amicabilem conuentiōrem alias sub die 23. junij 1527. inter quondam dominum Simonem de Meldula super vita functum et strenuum quondam Jōhannem a Lacu eius sororium nomine quondam domine Magdalene eius uxoris sequutam de et super lite, quae tunc versa fecit inter eos, sententia alias per clarissimum dominum Zaccariam Vallarezzo tunc dignissimum capitaneum Jadre lata sub die 17 februarij 1526. qua pronuntiauit testamentum strenui quondam domini Sebastiani eorumdem quondam domini Simonis et dominae Magdalene fratris fuisse et esse bene et legitime confectum vt in eadem ex dicti quondam domini Simonis parte, laudata extiterit et per ipsum quondam dominum

Joannem vxoro (!) quo interibat nomine consensu (!) fuerit, quam idem quondam dominus Simon eius cognatus posset et valent usufructuare toto tempore vitae suae omnem partem dictae quondam dominae Magdalene in dicto testamento legatam, tamen et bonis mobilibus quam stabilibus et quam post ipsius quondam domini Simonis obitum dicta bona predictam quondam dominam Magdalena integraliter consequat; Pro ipsique bonis restituendis, dandis et esendis arbitrio boni viri ipse quondam dominus Simon specialiter obligauerat et ipotheceauit partem sibi tangentem de domo magna a statio in qua tunc habitat. Et prout latius in dicta conuentione exactis cancellarie capitaneatus publicata sub signo et nomine quondam Antonij de Pasinis tunc vicecancellarii dicti illustrissimi domini capitanei a me notaro visā et lecta. Nunc autem quia dominus Georgius a Lacu tamquam heres dictae conuentionis consequi pretendit dicta bona stantem peruenit casus eorum restitutionis per mortem dicti quondam domini Simonis. Magister Marcus Antonius pictor, filius et procurator dicti quondam domini Simonis non ignarus ut dixit debiti paterni praeteriti, volens omnimodo litem euitare quam circa premissa mouendus erat datus dominus Georgius et ei ex debito affinitatis sine imponere pro euitandis expensis, habens a dedecus patre speciale mandatum componendi et concordandi omni et quocumque tempore tam in vitaque in morte dicti quondam eius patris omnes et quascumque differentias super quacumque et qualicumque rem et causam vertentes sine que uertentur inter eum et dictum dominum Georgium tamquam heredem dicte quondam eius matris et super huiuscemodi differentiarum et questionum futura concordia et transactione rogandi et rogati, petendi quae-cumque publica documenta et instrumenta. Prout legere est instrumento diei 26. septembris... lapsi, scripti per dominum Simonem Budineum, clericum, notarium juratum Jadrae, ibidem viso et lecto. Sponte sua, motuque proprio et animo deliberato et alias omniquo potuit in et modo, non per errorem aliquem iuris uel facti, dicto quo instrumento publico nomine in vim dictae paternae libertatis ei sic ut supra concessae et attributae, bene ut dixit consultus tenore patris instrumentis dedit, cessit et insolutum ac pagamentum traddidit dicto Georgio uti herede dictae quondam eius matris. Ibi presenti et pro se et heredibus suis stipulanti et recipienti totam et integrum partem et portionem quantacumque est, quam dictus quondam dominus Simon quoquis modo habebant et nunc eius hereditas habet in una domo de muro, positio et existente in confinio propugnaculis sanctae Marcelle super proprio terreno, his ut dixerunt clausa finibus: a siroco via publica, a quirina domina Maphea relicta quondam domini Augustini Martij, a borea ortus heredum quondam presbiteri Petri Jordanich, et a transversa iura quondam presbiteri Simonis Tutofei partim et partim Simonis Bogafcich saluis. Nec non vnam possessionem, gognalia quatuordecim uel circa et quantacumque, est terreni partim oliuati et partim derri et boschiui cum vna domo maceri ei desuper cuppis cooperta, posita in insula Bagno, infra hos ut

dixerunt confines: a siroco jura domini Michaelis et domini Francisci fratrum de Rosa, et a quirina mons communis saluis. Ad habendum, tenendum, gaudendum, possidendum et vsufructuandum et quicquid dicto domino Georgio et suis heredibus deinceps propositio placuerit faciendum etiam de re propria cum omnibus suis juribus etc. Et hoc pro omni et toto eo quod ipsa quondam Sebastiani eius fratri habere debebat et per consequens dictus dominus Georgius eius filius et heres habere debet a dicto quondam Simone vigore dicte conuentionis et aliter quocumque eodem quia idem dominus Georgius stantibus premissis per se et heredes suos versa vice et misit et pepercit dicto magistro Marco Antonio proprio quo suo nomine acceptante quodcumque debitum quantumcumque est, in quo dictus quondam dominus Simon et consequenter eius hereditas premissorum occorente quoquo moto et quavis de causa tenebatur et tenetur. De quo fecit finem et quietationem cum pacto de non petendi et ultra premissa promisit et solus se obligauit soluere omnes et quascumque expensas quodlibet factas et sequutas in exequiis et funeralibus dictique domini Simonis eius auunculi, ad quacumque comptum dictus magister Marcus Antonius dixit iam habuisse à dicto domino Georgio libri viginti quinque... quas dixit expendi disse (!) in missis, capitulo, et alijs similibus. Preter ceras pariterque dictus dominus Georgius promisit soluere Matthee, olim ancillæ eiusdem quondam domini Simonis, libras triginta quatuor. Pro ressilio ut dixerunt mercedis sua pro tempore quo ei inse- ruiuit. Quodquidem propter ipse per viam transactio- nis et amicabilis compositionis ad inuicem fecere qui- buscumque in contrarium obstantibus pacto apposito et solemne stipulatione hinc inde vallato, quae si vlo unque tempore contigerit in futurum dicta bona et supra eidem domino Georgio in solutum et pagamen- tum data et adiuvandi casa uel aliquod eorum seu aliquam eorum partem tolli et euinci et euocati dicto domino Georgio et heredibus suis, liceat et licitum sit eosdem reddisse ad dicta iura sua crediti sui prefati et eadem petere consequi, exigere et habere ab here- ditate dicti quondam domini Simonis ac si presens datio et adiudicatio in solutum facta non esset. Et in omni casu euictionis prefatae ad quam dictus Marcus Antonius dicto nomine soluere obligauit, saluum et integrum ac illustrum remaneat uis ipsius domini Georgij predicto eius credito. Quae omnia et singula eedem partes ad inuicem et vicissum premisserunt firma et rata habere, tenere, attendere et obseruare ut non contra facere, dicere uel uenire per se uel aliud aliqua ratione uel causa de iure uel de secundo, sub pena in statutis Jadrae contenta et obligatione vicissim iudicaria omnium et quarumcumque bonorum dicti quondam domini Simonis et dicti domini Georgii mobilium et stabilium, presentium et futurorum. Acta fuerunt haec in cancellaria praetoria Jadrae. Presen- tibus domino Francisco de Pechiaro quondam Joannis et clericu de Fabio Justo, habitis, vocatis et persona- liter rogatis. Ego Donatus Ciualellis supradictus sub- scripti (Ibid. — SZN Daniel Cavalca b. I, f. II/2, 37a, 38 — 14. XII. 1560.).

5.

Zadar, 2. I. 1562.

Marku iz Venecije, topniku zadarske tvrdave, Markantonije de Meldula prodaje zemlju, koju je prije bio otkupio od magistra Stjepana de Radinis.

Emptio pro magistro Marco bombarderio. Magistro Marci Antonio de Meldula pictore

In Christi nomine Amen. Anno ab eius Nativitate millesimo quinquentessimo sexagesimo secundo, in- dictione quinta, di vero secundo mensis januarij, tem- poribus illustrissimi et excellentissimi domini Hieronymi Prioli Dei gratia Venetiarum etc. ducis illustris- simi praeturaeque, excellentissimi domini Benedicti Contarenio dignissimi comitis Jadrae. Coram nobile Jadrense domino Donato Ciualello, honorabile judice et examinatore curiae Jadrae. Personaliter constitutus magister Marcus Antonius de Meldula, pictor, habi- tator Jadrae, per se et heredes suos dedit, vendidit, traddiderit et alienauit magistro Marco de Venetijs, bombarderio in castro Jadrae, ibi presenti et pro se et heredibus suis stipulanti et recipienti gognalia duo cum dimidio uel circa vnius ogradae gognalia qua- tuor uel circa terreni cum capitibus, vitibus veteribus et cum nonnullibus arboribus oliuariorum ibi existentibus, posita ad Flumariam cum onere solutionis liuelli scilicet annuae exhibitionis salinarum duarum vene- rabilibus fratribus sancti Dominici de Jadra et qua- cumque alia obligatione, contenta in instrumento transactionis sequitae occasione dictae ograde sue die 14 septembbris 1543. inter dictos venerabiles fratros et quondam magistrum Stephanum da Radinis quondam magistri Georgij a Cisternis, scripta ut dixerunt per dominum Petrum Bassanum, notarium juratum Ja- drae, cuius totius ogradae hij dicuntur esse confines: à siroco Flumaria, a borea jura domini Joannis Spin- garoli, a trauersa via publica et à quirina iura here- dum quondam Simatti Bogafchich, saluis etc. Quam ogradam dictus vendor aliter emit et acquisiuit cum dicto onere a dicto quondam magistro Stephano per ducatos viginti sex ad terrenum libras 6 pro ducato et quibus dictus magister Marcus Antonius de ordine dicti magistri Stephani exbursauit ser Dominico Spi- rondello, creditori dicti magistri Stephani, libras sep- tuaginta tres pariter nam vinee existentes supradicto terreno ipsi obligatiae erant, ut patet duobus instru- mentis diei 23. julij 1554. et 2. octobrio 1555. altero in notis quondam domini Joannis Mazzarelli olim no- tarij existentis domini Simonis eius filij cancellarij eiusdem dictae communitatis. Altero uero rogato per dictum existentem dominum Simonem. Ibidem visis et lectis aequa ograda dictus emptor aliter publicum ad incantum acquisiuit gognalium vnum cum dimidio uel circa ex causa vt breuiario diei 28 septembbris 1561. in curia praetoria ad habendum, tenendum, gauden- dum, possidendum, vsufructuandum, et quicquid dicto emptori est et suis deinceps proprio placuit faciendum saluis iuribus supradictorum venerabilium fratrum et hoc praetio quindecim ad terrenum libras 6 pro du-

cato quos dictus emptor ibi ad presentiam dicti domini judicis, existentis meique notarij et testium, dedit et numerauit in prompta et numerata pecunia praefato venditori, qui premisit per se et heredes suos de legitima dictae rei venditae deffensione, manutentione et iuridictione a quacumque persona in forma iuris debita et de habendo venditionem ipsam et omnia et singula supradicta firma et rata sub pena quarti et

obligatione omnium suorum bonorum, presentium et futurum. Actum Jadrae in plathea communis ad apothecam quondam ser Georgij Brunouich, presentibus domino Hieronymo Cortesio, causidico, et magistro Papirio Constantio, aurifice Jadrae, habitis, vocatis et rogatis. Ego Donatus Ciualellis, suprascriptus subscripti (Ibid. — SZN, notar Daniel Cavalca, b. I, f. II/3— 2. I. 1562.).

SUMMARY

On basis of unpublished materials from the State's Archives of Zadar the author first brings out some new data about the painter's Marcantonio and Andrea de Meldula (Medola, Meldola, Medula, Medulla) — whom he found to have been brothers — family. Then he concludes their father had certainly been one of the three known Simons from that family and precisely Simon Andriolo's son and Sebastian's, Elizabeta's Zoranić (the Croatian poet's Petar Zoranić mother) and Magdalena's a Lacu brother, while Simon, caporal at Zadar, could have been the painter's third brother.

After having brought out some completely new and unknown givings based on documents from Zadar's Archives and relative to the newly found painter Marcantonio the author engages himself also with the painter's birth- and death-year. Parallel with this he exposes in a concise way all the known data about Marcantonio's brother Andrea and gives some own remarks about that painter.

Besides he contests certains affirmations of the Italian historians Brunelli and Praga relative to this family and basing himself on original archivistic materials rejects the arbitrary affirmation Kukuljević's who confirms — and this affirmation entered also in the scientific literature — that this family and therefore the painter Andrea too was called Medulić.

At the end the genealogical tree family's de Medula and five documents concerning the painter Marcantonio are given.